

Nr 44.

Av herr **Gabrielsson**, om höjt anslag till avlöande av assistenter hos lantbruksingenjörer.

Under nuvarande för jordbruket synnerligen bekymmersamma läge är det i ännu högre grad än eljest av vikt, att intet underlåtes, som kan bidra till att nedbringa de direkta utgifterna för frambringandet av jordbruksprodukterna. I detta syfte nedlägges för närvarande ett framgångsrikt arbete på arbetsmetodernas rationalisering, bl. a. genom användning i största möjliga utsträckning av maskinella hjälpmedel.

En av de viktigaste förutsättningarna för att dessa och andra strävanden till förbilligande av jordbruksdriften skola lösa till något resultat är likväl, att jorden blivit torrslagen och dränerad på ett sätt, som med hänsyn till nutida krav i sådant avseende möjliggör en jordbruksproduktion av såväl kvalitativt som kvantitativt hög standard. Det måste emellertid beklagligtvis konstateras, att i nämnda del mycket betänkliga brister förefinnas överallt i riket, icke minst i dess förnämsta jordbruksprovinser, i det att, trots den livliga utdikningsverksamheten under de senaste årtiondena, dräneringsförhållandena fortfarande lämna mycket övrigt att önska och i stor utsträckning äro av samma primitiva art som under gångna tider, då jordbruket kunde existera under enklare former än vad nu är möjligt.

Erfarenheten har lärt, att brukningen av dylik för vattenskada utsatt jord är mer än något ett lotteri och helt beroende av sommarens väderlek. Bli denna gynnsam, kan avkomsten bli någorlunda dräglig; i motsatt fall lär brukaren med tämlig visshet få räkna med att vad som inflyter för skörden knappast täcker utgifterna för utsädet; någon lön för det egna arbetet kan då icke komma i fråga, och ännu mycket mindre blir det något över till förräntning och amortering av det kapital, som han nedlagt i sitt jordbruk. Särskilt svår blir givetvis ställningen under mycket regniga somrar, såsom exempelvis de sista årens, genom de förhärjande översvämningar som då mångenstädes inträffa och fullkomligt förrinta alla förhoppningar om erhållande av något utbyte från de markområden, som drabbas därav.

Landets jordbrukare hava också alltmera kommit till full insikt därom att jordens torrläggning är ett ofrånkomligt villkor för jordbrukets höjande. Deras strävan att åstadkomma bättre förhållanden härutinnan stöter emellertid på svåra hinder. Enligt bestämmelserna i den för några år sedana införda

vattenlagen skola en mångfald olika formaliteter vara iakttagna, innan ett utdikningsarbete kan med bindande verkan för därav beroende jordägare sättas i gång. Från synpunkten av önskvärd trygghet för olika rättsintressen är givetvis i detta avseende intet att erinra. Däremot utsätts jordägarna för synnerligt avbräck och ofta mycket ansenliga förluster genom den tidsspillan, som i allt högre grad synes bliva oundvikligen förenad med handläggningen av dylika dikningsärenden.

Anledningen till denna tidsspillan är att söka i den rådande disproportio- nen mellan omfattningen av utdikningsverksamheten i landet och antalet för handläggningen av dithörande ärenden tillgänglig tjänstepersonal. Medan sagda verksamhet har, särskilt i samband med de sista årtiondenas starka utveckling på jordbrukets område, stegrats i högst avsevärd grad, har under samma tid ingen nämnvärd ökning skett i numerären av de tjänstemän, statens lantbruksingenjörer med deras tjänstemedhjälpare, åt vilka dessa ärendens handläggning varit och fortfarande är anförtrodd. Följden härav har blivit, att för ändamålet tillgängliga arbetskrafter numera äro fullständigt otillräckliga för möjliggörande av så skyndsamt behandling av förekommande dikningsfrågor, som med hänsyn till de ekonomiska riskerna för jordbruket med deras förhållande måste anses påkallad.

Den verkliga ställningen i detta avseende belyses med all tydlighet av lantbruksstyrelsens skrivelse till Kungl. Maj:t den 31 augusti 1928 rörande anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1929—1930. Efter att hava påvisat, hurusom lantbruksingenjörernas förrättningar under de sista årtiondena undergått en betydande ökning i antalet, samtidigt som deras handläggning, på grund av efter hand stegrade krav i fråga om utdikningsärendens formella behandling, numera vore mera arbetskrävande och tidsödande än vad tidigare varit fallet, framhåller lantbruksstyrelsen, att ett mycket stort antal av de förrättningar, som det ålegat lantbruksingenjör att under löpande år utföra, icke kunnat medhinnas utan måst överföras till ett kommande år; sålunda omfattade exempevis år 1927 denna balans omkring 30 procent av hela antalet förrättningar sagda år. Med hänsyn till dessa förhållanden måste, enligt lantbruksstyrelsens mening, för ärendenas behöriga fortgång möjlighet beredas lantbruksingenjörerna att i större utsträckning än hittills hos sig anställa nödiga tjänstebiträden. I sådant syfte har lantbruksstyrelsen hemställt om en ökning i den för assistenter hos lantbruksingenjörer numera gällande anställningstiden, 480 månader, till 540 månader, vilken ökning skulle med bibehållande av för närvarande tillämpade grunder för beräkning av det till assistenternas avlönande utgående statsbidraget medföra en höjning av anslagsbehovet från 48,000 till 54,000 kronor eller med 6,000 kronor. Därutöver har lantbruksstyrelsen i samma skrivelse jämväl föreslagit en höjning av det genomsnittliga månadsbidraget från 100 till 125 kronor, varigenom anslagsbehovet skulle komma att ytterligare stiga från förenämnda 54,000 kronor till 67,500 kronor eller med 13,500 kronor. I Kungl. Maj:ts proposition till riks-

dagen rörande regleringen för budgetåret 1929—1930 av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel har emellertid Kungl. Maj:t, med frångående av lantbruksstyrelsens förslag i ämnet, hemställt, att anslaget för ifrågavarande ändamål måtte för sagda budgetår utgå med oförändrat belopp, 48,000 kronor.

Därest Kungl. Maj:ts förslag bifalles av riksdagen, är sålunda ingen förbättring att vänta i det på sina håll mycket bekymmersamma läge, vari jordbrukarna kommit genom att nödiga undersökningar för utdiktningens företag måste uppskjutas, på grund av att vederbörande lantbruksingenjörer äro avstängda från möjligheten att hos sig anställa assistenter i erforderlig utsträckning. Utan att vilja ingå på frågan om den av lantbruksstyrelsen föreslagna anslagshöjningen med 13,500 kronor för förbättrande av assistenternas avlöningsförhållanden, vill undertecknad hålla före, att den höjning av anslaget med 6,000 kronor, som ett bifall till lantbruksstyrelsens framställning om ökning i den för assistenterna medgivna anställningstiden från 480 till 540 månader skulle ha till följd, måste skattas mycket ringa i jämförelse med värdet för jordbruket av den tidsvinst i fråga om förrättningarnas handläggning, som genom den ifrågasatta utökningen i anställningstiden bör kunna ernås. I många fall lär förvisso hava inträffat, att under det dröjsmål med verkställandet av ifrågavarande undersökningar, som framtvungits genom tjänstegöromålens anhopning hos lantbruksingenjören, jordbruket drabbats av förluster på grund av vattenskada till belopp, som vid endast ett enda företag kunnat mångdubbelt överstiga den anslagshöjning å 6,000 kronor, varom här är fråga.

I den mån det låter sig göra att med anlitan av statsbidrag enligt för närvarande tillämpad beräkningsgrund, i genomsnitt 100 kronor per månad och assistent, hos lantbruksingenjörerna anställa ökat antal dylika assistenter med erforderlig kompetens, — i vilket sistnämnda avseende det läser ankomma på lantbruksstyrelsen att utöva kontroll —, torde sålunda genom därav möjliggjord snabbare handläggning av förrättningarna jordbruket komma att tillskyndas väsentlig fördel.

Under åberopande av det ovan anförda får jag hemställa,

att riksdagen ville såsom bidrag till avlöande av assistenter hos lantbruksingenjörer anvisa för budgetåret 1929—1930 ett extra anslag av 54,000 kronor att utgå enligt för sådant bidrag nu gällande grunder.

Stockholm den 18 januari 1929.

N. Gabrielsson.

